

دوره هفتم تقنینیه

جلسه ۵۸	<h1>مذاکرات مجلس</h1>	شماره ۵۸
تاریخ تأسیس آذر ۱۳۰۵ جلسه پنجمین ۱۷ امر داد ماه ۱۳۰۸ مطابق ۲ شهر ربیع الاول ۱۳۴۸	مندرجات فقط شامل مذاکرات مشروح جلسات مجلس شورای ملی خواهد بود پس از ختم هر جلسه کلیه مذاکرات در یک شماره منتشر میشود مطبعة مجلس	قیمت اشتراك داخله ایران سالیانه ده تومان خارجه دوازده تومان قیمت تک شماره یک قران

جلسه ۵۸

مذاکرات مجلس

(صورت مشروح مجلس یوم پنجشنبه هفتم ارداد ۱۳۰۸ هـ (دوم شهر ربیع الاول ۱۳۴۸))

فهرست مذاکرات

- ۱ (تصویب صورت مجلس)
- ۲ (معرفی معاون وزارت معارف)
- ۳ (اقتراع شعب)
- ۴ (شور اول خبر کمیسیون قوانین عدلیه راجع بتابعیت)
- ۵ (ختم جلسه و تعیین جلسه بعد)

مجلس یکساعت و سه ربع قبل از ظهر بریاست آقای دادگرنشکیل گردید .

۱ (تصویب صورت مجلس)

صورت مجلس یوم یکشنبه نهم نیرماه را آقای مؤید احمدی مشی قرائت نمودند هـ هـ

* مین مذاکرات مشروح پنجاه هشتمین جلسه از دوره هفتم تقنینیه بااستثنای مذاکرات قبل از دستور (مطابق قانون ۸ آذرماه ۱۳۰۵) دایره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

* * اسامی غائبین که در ضمن صورت مجلس خوانده شده - غائبین با اجازه آقایان : حیدری - نوبخت - رهبری - عدلی - آشتیانی - آصف - لرستانی - آقایان - شبرازی - اورنگ - طباطبائی و کبلی - حاج سید محمود - مهدوی - ارباب کبکسر - غائبین بی اجازه : آقایان - میرزا حسنخان وثوق - بالزی - قوام - حاج رحیم آقا قزوینی - میرزا ابوالفضل - محمد تقی خان اسعد - حاج حسین آقا مهدوی - شیخعلی مدرس - حاج حسن آقا ملک - حاج غلامحسین ملک - زهور تاش - دیر آمده با اجازه - آقای بیات دیر آمدگان بی اجازه آقایان - عباس میرزا - بوشهری - شریعت زاده - اسدی -

رئیس - آقای عدل

عدل - بنده قبل از دستور عرض دارم

رئیس - آقای دهستانی

دهستانی - عرضی ندارم

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - قبل از دستور

رئیس - در صورت مجلس نظری نیست؟

(گفتند خیر)

رئیس - صورت مجلس تصویب شد .

(۲) معرفی معاون وزارت معارف

وزیر معارف - آقای فرخ را بسمت معاونت وزارت

معارف معرفی می‌نماید .

(۳) اقتراح شعبه

رئیس - امروز میبایستی کمیسیونها را انتخاب کنیم

بواسطه اینکه موعد شعب گذشته و باید تجدید شود

عده حاضر در مرکز ۹۶ نفر هر شعبه میشود ۱۶ نفر

حالا استقرا می‌کنیم .

(آقای مؤبد احمدی (منشی) اقتراح نموده نتیجه بشرح

ذیل حاصل گردید)

شعبه اول - آقایان: هزار جریبی - فیروز آبادی -

مصدق جهانشاهی - غلامحسین میرزا مسعود - میرزا

عبدالحسین خان دیبا - میرزا محمود خان ناصری .

خواججوی - مولوی - فرخی - همراز - محمدولی میرزا

دشتی - عراقی - جلایی - آقا سید ابراهیم ضیاء -

دهستانی .

شعبه دوم - آقایان: بنکدار - طلوع - سهراب خان

شریعت زاده - کازرونی - ذوالقدر - قاضی نوری -
حیدری - آقا سید یعقوب - میرزا حسن خان وثوق -
میرزا علی خان اقبال - حاج میرزا حبیب الله امین .

شعبه سوم - آقایان: مرآت اسفندیاری - بزرگ نیا

دیوان بیگی - امیر حسینخان آبلخان - مصباح ناطمی -

مقدم - مؤبد احمدی - شمیرانی - فہیمی - خطیبی -

خبر فرهمند - میرزا حسین خان موقر - دکتر لقمان -

اعتبار - عدل محمد تقی خان اسعد - طهرانی

یکنفر از نمایندگان - طهرانی زیادی است

مؤبد احمدی - به شعبه چهارم اضافه میشود

شعبه چهارم - آقایان: طهرانی - بانیزی - حکمت -

عامری - حمد الله خان بیات ماکوئی - کیبای نوری

دکتر عظیمیا - عباس میرزا - شیخ علی مدرس - دادگر -

ظفری - دکتر سنک - صادقی - محمد حسن خان سعودی

حسنعلی میرزا دولتشاهی - طالش خان

شعبه پنجم - آقایان: میرزاسید ابراهیم خان شرفی -

حاج آقا رضا رفیع - الفت - امیر ابراهیمی - شهاد

نویخت میرزا یانس - ایزدی - قوچی - کنججه - آقا

سید کاظم بزدی - کاشانی دکتر امیر اعلم - تیمور نژاد

محمد علی میرزا دولتشاهی - لاریجانی

شعبه ششم - آقایان دریائی - سید محمد تقی طباطبائی -

کفائی - جرشیدی - ملک مدنی - حاج سید محمود -

یاسائی - افخمی - روحی آبه الله زاده شیرازی - میرزا

اسمعیل خان نجومی - قراقرزلو - مفتی - اورنگ

ملک آرائی - طباطبائی دیبا

رئیس - از آقایان نمی میکنم که در همین جلس

اعضای رئیس شعب و کمیسیون مبتکرات و بالخصوص

صرف وقت بفرمایند که کار های عقب افتاده انجام
شود (نمایندگان - صحیح است) لایحه راجع به تابعیت
مطرح است .

(بشرح ذیل خوانده شد)

(۴) شور اول خبر کمیسیون قوانین عدلیه

راجع بتابعیت

کمیسیون قوانین عدلیه در جلسات اخیر خود لایحه
نمره ۵۸۲۶ دولت راجع به تابعیت را با حضور آقای
وزیر عدلیه مورد شور و مطالعه قرار داده و نتیجه مواد
آرا با اصلاحات لازمه تصویب و اینک برای مذاقه و مطالعه
آقایان نمایندگان محترم تقدیم می‌نماید .

ماده اول - اشخاص ذیل تبعه ایران محسوب میشوند .

۱ - کلیه ساکنین ایران باستانی اشخاصیکه مدارک

تابعیت خارجی آنها مورد اعتراض دولت ایران نباشد

۲ - کسانیکه پدر آنها ایرانی است اعم از اینکه در

ایران یا در خارجه متولد بوده باشند

۳ - کسانیکه در ایران متولد شده و پدر و مادر آنان

غیر معلوم باشد

۴ - کسانیکه در ایران از پدر و مادر خارجی که یکی

از آنها در ایران متولد شده است بوجود آمده اند .

۵ - کسانیکه در ایران از پدر خارجی بوجود آمده و

در موقع رسیدن بسن بلوغی که در قانون ملکیتین پدر آنها

معین شده است با قصد اقامت در ایران سکونت داشته باشند

۶ - هرزن خارجی که شوهر ایرانی اختیار کند .

۷ - هر تبعه خارجی که تابعیت ایران را تحصیل

کرده باشد .

تبصره - اطفال متولد از نمایندگان سیاسی و قوه سولی

خارج مشمول فقره ۲ و ۵ نخواهند بود

ماده دوم - اشخاص مذکوره در فقره ۴ و ۵ حق

دارند پس از رسیدن بسن بلوغ (مطابق قانون ملکیت پدر

خود) تا یکسال تابعیت پدر خود را قبول کنند مشروط
براینکه در ظرف مدت فوق اظهاریه کتبی تقدیم وزارت

امور خارجه نمایند و باظهاریه آنها تصدیق دولت پدرشان
دائر باینکه آنها را تبعه ایران خواهند شناخت ضمیمه
باشد .

ماده سوم - نسبت باطفالیکه در ایران از اتباع

دولی متولد شده اند که در ملکیت متبوع آنها اطفال

متولد از اتباع ایرانی را اصولاً تبعه خود محسوب میدانند

و تبعیت ایرانی آنها را منوط با اجازه میکنند معامله

مقابله خواهد شد .

ماده چهارم - اشخاصی که دارای شرایط ذیل

باشند میتوانند تابعیت ایران را تحصیل کنند

۱ - موافق قانون مملکت اصلی خود بسن بلوغ

رسیده باشند .

۲ - پنجسال متولی با متناوب در ایران ساکن

بوده باشند .

۳ - فراری از خدمت نظامی نباشند

۴ - در هیچ مملکتی مجرم عمومی (غیر سیاسی)

محکوم نشده باشند .

در مورد فقره دوم این ماده مدت اقامت در خارجه

برای خدمت دولت ایران در حکم اقامت در خاک ایران است .

ماده پنجم - کسانیکه باور عام المنفعه ایران خدمت

بامساعدت شایانی کرده باشند بدون رعایت شرط اقامت

ممکن است به تبعیت ایران قبول شوند

ماده ششم - اگر تا پنج سال از تاریخ صدور سند

تابعیت معلوم شود شخصی که به تبعیت ایران قبول شده

فراری از خدمت نظام بوده هیئت وزراء باید حکم خروج

اورا از تابعیت ایران صادر نماید و همچنین است هرگاه

قبل از انقضای مدتی که مطابق قوانین ایران مرور زمان

حاصل میشود و معلوم گردد شخصی که بتبعیت قبول شده

محکوم به جنایت عمومی بوده است .

ماده هفتم - اشخاصی که تحصیل تابعیت ایران نموده

یا بنمایند از کلیه حقوقی که برای ایرانیان مقرر است
باستثناء حق رسیدن بمقام وزارت و معاونت وزارت

بهره مندم میشوند لیکن نمیتوانند بمقامات ذیل نائل گردند مگر پس از ده سال از تاریخ صدور سند تابعیت

۱ - عضویت مجلس مقننه

۲ - عضویت انجمن های ایالتی و ولایتی و بلدی

۳ - ماموریت وزارت امور خارجه

ماده ۸ - درخواست تابعیت باید مستقیماً یا بتوسط حکام باولاد بوزارت امور خارجه تسلیم شده و دارای منضمات ذیل باشد.

۱ - سواد مصدق اسناد هویت تقاضا کننده و عیال و اولاد او

۲ - تصدیقنامه نظامیه یا شهادت نامه که لا اقل باعضای سه نفر از معروفین محل رسیده باشد دائر به تعیین مدت اقامت تقاضا کننده در ایران

۳ - تصدیقنامه اداره نظامیه محل راجع به نداشتن سوء سابقه

۴ - تصدیقنامه اداره نظامیه دائر باینکه تقاضا کننده مکنت کافی یا شغل معین برای تأمین معاش خود دارد

وزارت امور خارجه رسیدی با تعیین تاریخ وصول داده و در صورت لزوم اطلاعات راجعه به شخص تقاضا کننده را تکمیل و آنرا به هیئت وزراء ارسال خواهد نمود تا هیئت مزبور در قبول یا رد آن تصمیم مقتضی اتخاذ کنند در صورت قبول شدن تقاضا سند تابعیت بدرخواست کننده تسلیم خواهد شد

ماده ۹ - زن و اولاد صغیر کسانی که بر طبق این قانون تحصیل تابعیت ایران میبایند تبعه دولت ایران شناخته میشوند ولی زن در ظرف یکسال از تاریخ صدور سند تابعیت شوهر و اولاد صغیر در ظرف یکسال از تاریخ رسیدن بسن بلوغ (مطابق قانون مملکت متبوع سابق پدر خود) میتوانند اظهاریه کتبی بضمیمه تصدیق مذکور در ماده ۲ بوزارت امور خارجه داده و تابعیت مملکت سابق شوهر و یا پدر را قبول کنند

ماده دهم - تحصیل تابعیت ایرانی پدر به چوجه در باره اولاد او که در تاریخ تقاضا نامه مطابق قوانین مملکت

متبوع خود کبیر بودند مؤثر نمیباشد

ماده یازدهم - زهای خارجه که در نتیجه ازدواج ایرانی میشوند میتوانند بعد از تفریق یا فوت شوهر ایرانی بتابعیت اول خود رجوع نمایند مشروط بر اینکه وزارت امور خارجه را کتباً مطلع نمایند ولی هر زن شوهر مرده که از شوهر سابق خود اولاد دارد نمی تواند مادام که اولاد به بیست سال تمام رسیده از این حق استفاده کند و در هر حال زنی که مطابق این ماده تبعه خارجه میشود مطلقاً حق داشتن اموال غیر منقول نخواهد داشت ولو اینکه حق مزبور باتباع خارجه داده شده باشد و هرگاه قبلاً دارای اموال غیر منقول بوده و یا بعداً بآثار اموال غیر منقولی باو برسد باید در ظرف یک سال از تاریخ خروج از تابعیت ایران یا دارا شدن ملک در مورد اثر آنرا بتحتوی از انحاء باتباع ایران منتقل کند و الا اموال مزبور با نظارت مدعی ناموم محل بفروش رسیده و پس از وضع مخارج فروش قیمت آنها داده خواهد شد.

ماده دوازدهم - زن ایرانی که با تبعه خارجه مزاجت می نماید بتابعیت ایرانی خود باقی خواهد ماند مگر اینکه مطابق قانون مملکت زوج ناهیت شوهر واسطه وقوع عقد ازدواج بزوجه تحمیل شود ولی در هر صورت بعد از وفات شوهر و یا تفریق صرف تقدیم درخواست بوزارت امور خارجه باضمام ورقه تصدیق فوت شوهر و یا سند تفریق تابعیت اصلیه زن باجمیع حقوق و امتیازات راجعه بآن مجدد آباء و تعلق خواهد گرفت

ماده سیزدهم - اتباع ایران نمی توانند تابعیت خود را ترك کنند مگر بشرابط ذیل:

۱ - بسن بیست سال تمام رسیده باشند

۲ - هیئت وزراء خروج از تابعیت آنها را اجازه دهد

۳ - قبلاً تعهد نمایند که در ظرف یکسال از تاریخ ترك تابعیت حقوق خود را بر اموال غیر منقوله که در ایران دارا میباشند و با ممکن است بالوراثه دارا شوند ولو قوانین ایران اجازه تملك آنرا باتباع خارجه ندهد بتحتوی از انحاء باتباع ایرانی منتقل کنند زوجه و اطفال کسیکه بر

طبق این ماده ترك تابعیت می نمایند اعم از اینكه اطفال زور صغیر یا کبیر باشند از تبعیت ایرانی خارج نمیکردند مگر اینکه اجازه هیئت وزراء شامل آنها هم باشد

ماده چهاردهم - هر تبعه ایران که بدون رعایت مقررات فوق تابعیت خارجی تحصیل کند تبعیت خارجی او کلاً لم یکن بوده و تبعه ایران شناخته میشود ولی در عین حال کلیه اموال غیر منقول او با نظارت مدعی الموم محل بفروش رسیده و پس از وضع مخارج فروش قیمت آن باو داده خواهد شد و علاوه از رسیدن مقام وزارت و معاونت و عضویت مجلس مقننه و انجمنهای ایالتی و ولایتی و بلدی و هرگونه مشاغل دولتی محروم خواهد بود

ماده پانزدهم - از اتباع ایران کسانی که خود یا پدرشان موافق مقررات تبدیل تابعیت کرده باشند و نخواهند بتابعیت اصلیه خود رجوع نمایند بمجرد درخواست بتابعیت ایران قبول خواهند شد.

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - انشاء الله امید واریم در تحت اقتدار دولت ایران و عدالتخواهی دولت ایران و اصلاح بعضی نواقص جزئییه که در قوانین و کارهای ایران هست فوج فوج مردم بیایند بتابعیت دولت ایران را قبول کنند بدون اینکه کسی از تابعیت ایران خارج شود و انشاء الله امیدوار هستیم بزودی باین مقصود نائل شویم در اینجا بعضی مواد هست که بنده نمیدانم و حمل و بر نفهمی و نادانی وی اطلاعاتی خردم میکنم اینجا گفتم میکنم اگر يك قدری تسهیل بکنند در قبول تابعیت ایران بهتر از این است که بعضی شرایط زیاد کنند که بسیاری از انقض نتوانند قبول تابعیت ایران را بکنند مثلاً از قبیل جنجه و جنایت که کسی مرتکب شده باشد یا در اثر دالین یا ندانستن محکوم شده باشد و ده سال یا پنج سال گذشته باشد ما این را محروم کنیم از قبول تابعیت بنده عقیده ندارم همچنین خدای بخوایسته کسی فرار از نظام مملکت خودش کرد بواسطه اینکه نمیتوانست متحمل

شود یا خدای بخوایسته برای بعضی زنییات ناچار شد ما این قبیل اشخاص را محروم کنیم گمان میکنم صلاح نباشد و چند ماده از این قبیل هست حالا آقایان بهتر از بنده میدانند مراعات تسهیلات را برای مردم اگر میدانند صلاح است که هیچ و اگر نمیدانند دو مرتبه این لایحه را برگردانند بکمسیون و مراجعه کنند و يك تسهیلاتی قائل شوند بعد بیاید به مجلس گمان میکنم بهتر است و عرض میکنم بنده حل بر بی اطلاعی خودم می کنم.

وزیر عدلیه - تذکری که نماینده محترم داده اید در در اسلحس هیچ محل حرف نیست هم دولت هم کمسیون محترم عدلیه موافق با این بودند که خیلی شرایط سخت برای تابعیت نگذارند البته این تسهیلات هم باید در حدودی باشد که مخلف مصلحت نباشد هر ملکیتی البته بایستی با شخصی که میخواهند تبعیت آن را قبول بکنند خیلی باخوشروئی آنها را تلقی بکنند و راه را هم باز بگذارد ولی اگر يك اشخاصی هم يك سابق بدی دارند ضرورتی ندارد که آنها را بیآورند و بتابعیت خودشان قبول کنند و يك اشخاص بد سابقه را بیآورند در مملکت خودشان. يك نکته را آقا گفتند که بنده باقوی غمخیز هم عرض کردم که نکته قبل ملاحظه است ولی آقا مطلب را گفتند بنده راه بنظرم رسید مثلاً بگوئیم کسانی که جنجه و جنایت مرتکب شده اند اگر قبل از آنکه مدت سرور زمان گذشته باشد نخواهند تبعه شوند قبول نخواهد شد ولی البته اگر کسی مرتکب جنجه شده است و مرور زمان هم نسبت باو واقع شده آنوقت البته اثر او بدی نمی ماند و قابل تعقیب نبود اگر تعقیبش نکرده بودند بنا بر این ممکن است آقا پیشنهادی بدهند در این زمینه برود به کمسیون مطالعه میکنیم و در شور دوم اصلاح میشود اما اینکه لایحه برگردد به کمسیون این را بنده نمیتوانم قبول کنم زیرا این دو شور دارد در شور اول آقایان اگر اعتراضاتی دارند میدهند میروند بکمسیون و برای شور دوم اصلاح میشود

رئیس - آقای هزار جریبی (اجازه)

هزار جریبی - بنده در ماده دوازده این قانون ...

رئیس - بفرمائید اینجا

هزار جریبی - (پشت کرسی اطلق) بنده در کلیات

این قانون نظریاتی ندارم و فقط در بعضی موادش عرایضی دارم در یکی از مواد گویا ماده سه این قانون است مینویسد: کسانی که در ایران متولد شده و پدر و مادر آنان غیر معلوم باشد ...

وزیر عدلیه - فقره سه از ماده اول است

هزار جریبی - در اینجا اگر نوشته شود بمجموعه و الویه

بنظر بنده بهتر خواهد بود تا اینکه نوشته شود پدر و

مادرشان معلوم نباشد. یکی دیگر اینکه مینویسد زن

ایرانی که با خارجه مزاجت نماید این لفظ مطلق است چون لفظ

مطلق تقریباً اجازه ضمنی است باید نوشته شود اگر زن ایرانی

مسلمه یا مسلم تبعه خارجه یا غیر مسلمه یا غیر مسلم تبعه خارجه

وزیر عدلیه - عرض کنم بنده تصور میکنم چون

نظر آقای راجع بمواد است اگر پیشنهاد بدهند در کمیسیون

مطرح شود بهتر است.

رئیس - نظر در کلیات ناشی از مواد است و برای ایشان

مانعی ندارد که در مواد صحبت کنند. آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - موافقم

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - کافی است ؟

(گفته شد - بلی)

رئیس - رأی گرفته میشود بمرور در مواد آقایان

موافقتین قیام فرمائید

(غلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده اول قرائت میشود

(بشرح ذیل خوانده شد)

ماده اول - اشخاص ذیل تبعه ایران محسوب میشوند

۱ - کلیه ساکنین ایران باستثنای اشخاصی که مدارک

تابعیت خارجی آنها مورد اعتراض دولت ایران نباشد

۲ - کسانی که پدر آنها ایرانی است اعم از این که

در ایران یا در خارجه متولد بوده باشند

۳ - کسانی که در ایران متولد شده و پدر و مادر

آنان غیر معلوم باشد

۴ - کسانی که در ایران از پدر و مادر خارجی که

یکی از آنها در ایران متولد شده است بوجود آمده اند.

۵ - کسانی که در ایران از پدر خارجی بوجود آمده

و در موقع رسیدن سن بلوغی که در قانون مملکتین پدر

آنها معین شده است یا قصد اقامت در ایران سکونت

داشته باشند

۶ - هر زن خارجی که شوهر ایرانی اختیار کند

۷ - هر تبعه خارجی که تابعیت ایران را تحصیل

کرده باشد.

تبصره - اطفال متولد از نمایندگان سیاسی و فنی و

خارجه مشمول فقره ۴ و ۵ نخواهند بود.

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - این جا يك موضوع را اولاً عرض

کنم و توجه آقای فیروزآبادی و همینطور آقای مسعودالملک

را جلب میکنم شور در کلیات عبارت از قبول یا رد

لايحه است که به بنیاد اصل لایحه قابل قبول است یا

این معنای شور در کلیات است شور در کلیات غیر از

این است که در فلان ماده مخالفم یا در فلان ماده

اشکال را دارم چون دو سه دوره است و کیل همین

عرض میکنم ولی تقصیری هم ندارید چون يك ماه است

مجلس تعطیل است از نظر نماند محو شده است این راجع

بگذشته - در این ماده اول آقای وزیر عدلیه هم عرض

کردم عبارت این است که کلیه ساکنین ایران را

ایران قرار داده اند باستثنای کسانی که مدارک تابعیت خارج

آنها مورد اعتراض دولت ایران نباشد آنها را تبعه ایران میدانند

مورد اعتراض نباشد اعم است. يك وقت است که

مدرك آن را دولت ایران رد میکند. يك وقت است

که قبول نمیکند نه اینکه رد بکنند بلکه محل اعتراض او است

در وزارت خارجه يك مدارکی از تبعیت خودش نسبت

ب دولت خارجه آورده است که ما قبول نمیکنیم. حالا

بنده عقیده ام این است که يك ماده در آخرش زیاد

کنیم و وزیر عدلیه را مأمور اجرای این قانون بکنیم.

آوزارخانه که مأمور اجرای این قانون است وقتی که

آن سند تابعیت محل اعتراض واقع شد بمجرد محل

اعتراض واقع شدن آن تبعه خارجه نمیشود وقتی که

آن سند را رد کردند آنوقت تبعه خارجه میشود. این

را بنده باقایی وزیر عدلیه هم عرض کردم که این لفظ

اعم است و لا مجرد ساکنین را که ما نمیتوانیم بگوئیم

این تبعه است شاید يك وقت دلیلی اقامه کند که تبعه

مانند است. لکن بنده عرض کردم حالا هم پیشنهاد میکنم

که عوض اینکه مورد اعتراض نوشته شود بهتر این است

که مورد رد بنویسند که عبارت سهل تر و بهتر میشود

که کلیه ساکنین ایران تبعه ایران هستند باستثنای

اشخاصی که مدارک تابعیت خارجی آنها مورد رد دولت

ایران واقع نشود. این یکی. یکی هم در جزو پنجم

نوشته شده است کسانی که در ایران از پدر خارجی

بوجود آمده و در موقع رسیدن سن بلوغی که در

قانون مملکتین پدر آنها معین شده است یا قصد

اقامت در ایران سکونت داشته باشد این قصد اقامت قائم

بنفس است و امر باطنی است آثار ظاهری که ندارد قصد

باطنی چیست ؟ مثلاً اگر کسی در مسائل شرعیه هست که

مسافر تا ده روز نماز سفرش ~~مستحب~~ میشود یا قصد اقامت

می کند که نمازش را تمام بکند این قصد اقامت با خودش

است آثار ظاهری که ندارد. قصد اقامت يك معنایی

هست که در ذهن خودش مشخص است و آثار خارجی ندارد

که این جا ما بیائیم و دولت را مکلف بکنیم بيك امری

که آن امر قائم بیاطن است نه بظاهر این قصد اقامه

داشتن یا نداشتن يك معنای ظاهری ندارد که دولت

ملتفت باشد بنا بر این عقیده ام این است که این قید زیاد است همین اندازه بنویسند کسانی که در ایران از پدر خارجی بوجود آمده و در موقع رسیدن سن بلوغی که در قانون مملکت آنها معین شده است در ایران سکونت داشته باشند و دلیل بر این مسئله هم این است که ماده دوم آمدیم بيك استثنای قائل شدیم که اینکه از پدر خارجی متولد شده است و در سن بلوغ هم در این جاست میتواند تا بکسال اظهاریه بدهد و وزارت امور خارجه که سن تبعیت پدر را قبول میکنم بعد از آنکه ما این استنباف را برایش قرار میدهیم و این ارفاق را درباره اش قائل میشویم دیگر این قصد اقامت بنظر در اینجا وارد ندارد بعد هم پیشنهاد میکنم در کمیسیون هم ممکن است صحبت کرد.

مخبر (شریعت زاده) - توضیح دادند که بهتر

این است که نوشته شود دولت مدارک تابعیت آنها را

رد نکند بنظر بنده اعتراض بتمام معنی همین مقصود را

میرساند یعنی اگر دولت ایران بيك سند تابعیتی را قبول

کند دیگر اعتراض نخواهد کرد و این اصطلاح معمول است

و تصور میکنم اشکالی نداشته باشد راجع بموضوع قصد

اقامت هم فرمودند بيك چیزی است که در نزد شخص

قصد معین میشود تصور میکنم اینطور نیست برای اینکه

قصد شخص یا با اعلانات صریحه او که میخواهد در این

مملکت اقامت کند معلوم میشود یا با قرائن و اشاراتی

که این علائم را میرساند علی ای حال با بيك قرائنی

میشود معین کرد که در اینجا قصد اقامت دارد و مشمول

این قانون است بعلاوه ممکن است فرض کرد بيك کسی

که میآید در اینجا میگوید من میخواهم بمانم در اینجا

که تجارت کنم البته این اظهار او میرساند که قصد

اقامت در ایران دارد پس احتیاج نداریم که در اینجا

بيك فکرها و بيك مشکلاتی را در عمل در نظر بیاوریم

که الان برای او پیش بینی هائی بکنیم مسئله قصد اقامت

بيك چیز معینی است بيك کسی میخواهد نماز بخواند اگر

قصد اقامت کند نمازش قصر نمیشود میگوید میخواهم در اینجا بمانم آنوقت این تکلیف معلوم میشود وزیر عدلیه - اجازه میخواهم يك توضیحی را هم علاوه کنم مسئله سکونت با قصد اقامت را که ما اینجا گذاشته ایم همین اندازه اکتفا کرده ایم برای این است که يك لایحه همین چند روزه تقدیم خواهد شد راجع باقامتگاه و اینکه در چه صورت قانون يك کسی را قاصد و دارای قصد اقامت میدانند چون در آن قانون تعیین خواهد شد ما محتاج بتوضیح در اینجا ندانستیم يك آثار و علائمی هست یعنی اگر يك کسی نجارخانه در یکجا درست کرد یا توقفش شکل مخصوصی بود یا دارای غیر منقول بود در روی آن آثار ما او را دارای قصد اقامت میدانیم و بنا بر این چون آن قانون يك توضیحی خواهد بود لازم ندانستیم در اینجا ذکر کنیم

رئیس - آقای کازرونی

کازرونی - اولاً لازم بود جواب فرمایشات آقای آقا سید یعقوب را عرض کنم که اسباب سوء تفاهمی نشود اگر بنده در کلیات مخلفم بواسطه جزئیات قانون است والا بطور کلی بنده با يك کلی ذهنی یا فلسفی مخالف باشم مورد ندارد خواستم این را عرض بکنم که مبدا برای آئیه فرمایشات ایشان يك از فوق الاماده کرده باشد و سابقه هم مؤید این است . . . (آقا سید یعقوب - چندانست) مثل اینکه شما هم چندان فرمودید رئیس - مباحثه نکنید (صدای زنگ) پس ما باید بگوییم که مجلس از اول تا آخر غلط کرده با اینکه آنها آقای آقا سید یعقوب این عقیده را دارند در قسمت اول میفرمایند کلیه ساکنین ارباب باسثناء اشخاصی که مدارك تابعیت خارجی آنها مورد اعتراض دولت ارباب نباشد چه بسا میشود يك تبعه خارجه مدارك تابعیتش ارائه نشده که مورد اعتراض واقع شود یا نشود و بنا بر این این را از اتباع ایران بایستی محسوبش بدارند عبادت اینطور میسراند در صورتیکه

آنها قانون مملکت ابرن چرا نباشد و قانون مملکت پدر آنها باشد بنده چون این را ندانستم توضیح خواستم وزیر عدلیه - علت اینکه ما آمدیم و سن بلوغ را سن بلوغی که در مملکت پدر آن خارجی سن بلوغ حسات میشود در نظر گرفتیم برای این است که اصل مسئله بلوغ یکی از حالات شخصیه است مثل ارث است نکاح است طلاق است و ممالک مختلفه هم در این خصوص قوانین مختلفه دارند سن بلوغ را از خودمان گذشته دیگران از بیست تا بیست و سه و بعضی جاها بندرت بیست و پنج گرفته اند پس وقتی که بنا شد ما این را قبول کردیم که از احوال شخصیه است اصلاً در قواعد بین المللی احوال شخصیه را میگذرانند مطابق قانون مملکت اتباع خارجه باشد و این شخص را ما بطریق قانون خودش باید دارای اهلیت بدانیم که نتواند بگوید من تبعه نیستم در مملکت خودش يك تبعی را معین کرده اند فرض کنید بیست و يك که بگویند در سن بیست و يك این شخص کبیر است رشید است و بعبارة اخری بالغ است از برای اینکه بتواند يك اظهار اراده نکند حتی از برای اینکه بتواند ملكی بخرد قبل از آن سن نمیتواند مگر با يك قبضی پس برای اینکه ترك تابعیت نکند که يك مسئله مهمی است اولی این است که ما کفایت قضیه بلوغ که مربوط باحوال شخصیه است و نظر باینکه قضایای مربوطه با امور شخصیه مطابق قانون بین المللی باید بر طبق قانون مملکت خارجی حل بشود ما هم در اینجا آمده ایم گفته ایم که هر وقت این شخص مطابق قانون مملکت خودش صلاحیت این را پیدا کرد که در امور زندگانی خودش دارای اختیار بشود آنوقت میتواند بگوید میخواهد تبعه ایران باشد یا تبعه خارجه

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - پیشنهادها قرائت میشود

(بشرح ذیل قرائت شد)

مقام شامخ ریاست مجلس مقدس شورای ملی

اصلاح عبارتی ذیل را در فقره ۵ از ماده اول پیشنهاد میبایم
۵ - کسانی که در ایران از پدری که تبعه خارجه است بوجود آمده الی آخر - مؤید احمدی
مقام منبع ریاست مجلس مقدس
در فقره شش ماده يك پیشنهاد میکنم این قسم نوشته شود هر زن تبعه خارجه که شوهر ایرانی اختیار کند مؤید احمدی
مقام محترم ریاست
در ماده اول پیشنهاد میکنم در حزه اول کلمه اعتراض به کلمه رد تبدیل شود در حزه دوم عرض کلمه غیر معلوم نوشته شود مجهول التابعیه و در حزه پنجم کلمه قصد اقامت حذف شود
رئیس - ماده دوم

(مضمون مسطور ذیل قرائت شد)

ماده دوم - اشخاص مذکور در فقره ۴ و ۵ حق دارند پس از رسیدن سن بلوغ (مطابق قانون مملکت پدر خود) تا یکسال تابعیت پدر خود را قبول کنند مشروط بر اینکه در ظرف مدت فوق اظهاریه کتبی تقدیم وزارت امور خارجه نمایند و بظهاریه آنها تصدیق دولت پدرشان دئی باینکه آنها را تبعه ایران خواهند شناخت ضمیمه باشد

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - عده برای مذاکرات کافی است ؟
رئیس - تأمل بفرمایید شما گفتیم (بعد از قدری تأمل) آقای آقا سید یعقوب فرمائید

آقا سید یعقوب - اینجا بنده فخر نمیخواهم بکنم که تنها دارای این روح آزادی هستم شاید بواسطه ممارست کردن در يك سیاحتی انسان دارای يك روحی میشود حالا محل ایراد نشود در اینجا بقدر امکان عقیده ام این است که قید و زنجیر و بند مردم کمتر

باشد نه اینکه از هرراهی که هست ما قید برای مردم معین کنیم بک کسی تبعه خارجه است و اولادی از او در اینجا متولد میشود ما آمدیم در ماده اول در جزء پنجم گفتیم این را تبعه ایران قرار میدهیم ما توجه داشتیم دولت هم متوجه هست که بالطبع افراد بشر آزادند. ما هستیم که متصل زنجیر درست میکنیم و اینها را در دام میاندازیم زنجیر هم باید باندازه باشد که آزادی طبیعی را از بین نبرد. ما میگوئیم تبعه ایران است بعد از آن دورتیه برای خاطر اینکه ارفق و روح دیکراسی داریم میگوئیم بسن بلوغ که رسید میتواند ظهاریه بدهد و تبعیت پدرش را قبول کند. البته این را روح آزادی مقتضی است اما اینجا باز قید میکنیم که این شخص را ما از تبعیت خارج میکنیم بشرط اینکه دولت خودش نگوید که این تبعه من است این از اول امر تبعی بود مقصود ما این بود که عنوان تبعیت خودمان را عمومیت بدهیم و این پسر را هم داخل در حوزه خودمان بکنیم و در تحت قانون خودمان تربیتش کنیم بعد آمدیم بک مرحله استثنافی و بک راه آزادی را پیش قائل شدیم یعنی از اول بک حکم غیر عادلانه و بک امر اجباری را پیش قائل شدیم ولی مدحق بودیم که در عرض یکسال حق دارد وزارت خارجه اظهاریه بدهد و خودش را ازین قید خلاص کند مشروط بر اینکه دولت متبوعه خودش تصدیق کند. فرض بفرمائید این شخص تبعه بلژیک است. یا تبعه دولت سوئد یا حبشه یا هر جایی که هست آمدیم و گفتیم دولت متبوعه اش باید تابعیت او را تصدیق کند بنده عقیده ام این است که اصلاً این قید لازم نیست و این ترتیب در لایحه اول دولت هم نبود خود آقای وزیر هم فرمودند بعد باین مسئله توجه پیدا کردم خواستم حالا به ساحتشان عرض کنم که این قضیه بک قدری دور از آزادی است. ما چکار داریم که دولت خودش قبول کند که اگر این شخص از تبعیت خارج شد من قبولش میکنم. این نظریه بنده است.

پدرش بیاورد. تا ما او را قبول نکنیم. و این هم بک چیز مضری نیست بلکه در خیلی از قوانین دنباهم این اصل را رعایت کرده اند. و خیال میکنم مطابق مصلحت هم باشد که ما بک شخص بی وطنی را قبول نکنیم و اگر طوری شد بالاخره بدانیم که این شخص دارای بک وطنی است.

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

رئیس - ماده سوم قرائت میشود

(شرح ذیل خوانده شد)

ماده ۳ - نسبت باطفاقی که در ایران از اتباع دولی متولد شده اند که در مملکت متبوع آنها اطفال متولد از اتباع ایرانی را اصولاً تبعه خود محسوب میدانند و تبعیت ایرانی آنها را منوط با اجازه می کنند معامله متقابل خواهد شد.

رئیس - مخلفی نیست (اظهار شد خیر) ماده چهارم قرائت میشود.

(باین مضمون خوانده شد)

ماده ۴ - اشخاصی که دارای شرائط ذیل باشند میتوانند تابعیت ایران را تحصیل کنند.

۱ - موافق قانون مملکت اصلی خود بسن بلوغ رسیده باشند.

۲ - پنجسال متوالی با متناوب در ایران ساکن بوده باشند.

۳ - فراری از خدمت نظامی نباشند.

۴ - در هیچ مملکتی بجز عمومی (غیر سیاسی) عکوم نشده باشند. در مورد فقره دوم این ماده مدت اقامت در خارجه برای خدمت دولت ایران در حکم اقامت در خاک ایران است.

رئیس - آقای روحی

روحی - عرض میکنم بنده از جهانی که متضمن منافع اقتصادات با چیزهای دیگری برای مملکت ایران باشد غنیده دارم که حتی الامکان باید نسبت به تابعیت خارجیها

در ارباب خیلی بیش از این ها تسهیلات فراهم کرد خود حضرت آقای وزیر عدلیه شاید معتقدند که اگر ما بتوانیم عده زیادی صنعت گر و مردمانی که حقیقتاً سیاست باف نباشند بلکه کاسب و خدمتگذار باشند داخل در تابعیت مملکت خودمان بکنیم خیلی خوب است و در واقع به مملکت خدمت کرده ایم زیرا هر چه باشد ما از علم و صنایع این اشخاص استفاده خواهیم برد (فیروز آبادی صحیح است). پس خوب است موافقت بفرمائید که مخصوصاً در این ماده چهارم تسهیلات بیشتری برای تابعیت قائل شویم تا بک قسمت از ارباب صنایع تشویق شده و از نقطه نظر منافع ما تابعیت ما را قبول کنند تا از این حیث ما بتوانیم بیش از آنچه که تصور میشود استفاده کنیم و بنده حالا چندان اصراری ندارم پیشنهادی هم ندارم قدم این بود که بلکه در کمیسیون در این باب بک تسهیلات بیشتری قائل شوند تا بتوانیم از اشخاصی که میل دارند تابعیت ما را قبول کنند استفاده ببریم و طوری نشود که در مضیقه باشند

وزیر عدلیه - در حقیقت نماینده محترم مخالفی نکردند بلکه بک تذکری دادند که عجلاله بنده این تذکر را در خاطر خود می سپارم تا در کمیسیون در موقع شور دوم از آن نتیجه بگیریم

روحی - (بنده هم تشکر میکنم)

جمعی از نمایندگان - بسیار خوب - مذاکرات کافی است
آقا سید یعقوب - بنده مخالفم

رئیس - بفرمائید

آقا سید یعقوب - بنده دو دوره است که با تمام قوانین وزیر عدلیه موافقت کرده ام ولی این جا بک فرمایشی فرمودند که بنده با نهایت صمیمیتی که با ایشان دارم حاضر محکمه تشکیل بدم آنوقت معلوم میشود که عرض بنده صحیح است (خنده نمایندگان) شما همان جا گفتید که در شور اول این عبارت در لایحه بود بعد فرمودید که این عبارت را خود من در هیئت وزراء اضافه کردم

و بنده در اینجا عرض کردم خدمتتان که غافلیم زیرا آزادی را محدود کرده اید - اما در آن مسئله که آقای روحی بیان کردند گمان میکنم ما در ماده چهار بقدر امکان برای اشخاصی که میخواهند تابعیت ما را قبول کنند و تبعه ایران بشوند توسعه داده ایم . مثلاً ما گفته ایم کسی که پنج سال در ایران بماند میتواند تابعیت ما را قبول کند . خودتان تصدیق میفرمائید يك کسی که در آمریکا یا اروپا ساکن است بجزدی که تکلیف کرد من میخواهم تبعه ایران شوم نمیشود البته تابعیت يك شرایطی دارد . پنجسال باید در ایران مقیم باشد . نظریه ها یا بلدیها از حالات او مستحضر باشند . (روحی - صرف اقامت) چون نظر علمای بود بنده خواستم عرض کنم آن شرایطی را که ما قرار داده ایم يك شرایط سختی نیست که ما بتوانیم علماء و اربابان هنر را بسخت مملکت خودمان جلب کنیم . البته وقتی که شما میخواهید خانتانرا بکسی اجاره بدهید مسلماً بیشتر از این متوجه هستید . مگر شما یادتان رفته است ۱۴ الحاحاً لئلا امروز ما يك روز آزاد و يك آسمان صافی می بینیم . و بان وضعیت افتخار میکنیم . (باحرارت) یادتان میاید کسانی که بعنوان تبعه خارجه بیرق های خارجی را بسر در منازلشان زده بودند و بیخ نو چشم من و تو میکردند ! خدا کند همیشه همچو روز آزادی برای ما باشد تا بتوانیم حرفهای خودمان را بزنیم . این ترتیب خیلی خوب است و لا فدا میکنم است از قفقاز کسی بیاید و بگوید من در سنه جرت مدته در زمان مهاجرت از قفقاز بایران آمده و بنابراین تبعه خارجه هستم . و املاک اصفهان را مثلاً به کسی باید بدهم مگر اوضاع سابق یادت رفته ؟ (با حرارت) بنده عقیده ام این است که امروز ما در تحت لوای يك شخصی دارای این قدرت شده ایم ما حالا باید چنان اینجا را مقدس و محکم بداریم که کاری نکنیم باز در باز شود که خدای شواسته اگر روزی . . .

وزیر عدلیه -- نماینده محترم چون اوقاتشان از بنده

تأخیر بوده این قدر حرارت مخرج دادند و لا موضوع این قدر ها حرارت نداشت . اما در خصوص آن مسئله که فرمودید البته حافظه ها خیلی وفادار نیست گاهی ممکن است انسان فراموش کند بعضی از رفقای کیسیون هم از قبایفشان همچو استنباطند که نمانده هم عقیده هستند و لا اله تصور میفرمائید بنده اشتباه کرده ام هم می ندارد اما راجع به مسئله که آقای روحی فرمودند در واقع يك تذکری بود و این تذکر را هم ما در کیسیون محل دفن قرار میدهیم اگر ملان شد يك تسهیلاتی قائل شویم که میشویم و لا ایشان را با خودمان موافق خواهیم کرد . جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است .

رئیس -- پیشنهادی از آقای ضیاء رسیده قرائت میشود

(بان هیچ خوانده شد)

مقام منیع ریاست مجلس شورای ملی .

اصلاح جزء اول از ماده چهار راجه ترتیب ذیل پیشنهاد می نماید . ۱ - موافق قانون مملکت سابق خود الخ (ضیاء)

رئیس - ماده پنجم قرائت میشود .

(بشرح ذیل خوانده شد)

ماده ۵ - کسانی که بامور عامه لمانعه ایران خدمت یا مساعدت شایانی کرده باشند بدون رعایت شرط قدمت ممکن است به تبعیت ایران قبول شوند .

۵ ختم جلسه و تعیین موقع جلسه بعد

رئیس -- مخالفی ندارد ؟ (گفته شد خیر) اگر آقای

وزیر عدلیه موافقت میفرمائید ما جلسه را ختم میکنیم (سجده است) رای اینکه چنانچه عرض کردم کاهی مهمی در کیسیون عرض است و مترجم شده عرض دارم امروز آقایان کیسیون عراض تشکیل شود و هیئت رئیسه خودش را معین فرمائید تا این مسئله انجام شود جلسه آینده پنجشنبه ۲۴ امرداد سه ساعت قبل از ظهر . مخالفی نیست ؟ (ظهار شد خیر) آقایان تشریف ببرند که لافاصله این کار انجام شود .

(مجلس مقارن ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی دادگر